

HE 98/2006 vp

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 4 ja 7 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan televisio- ja radiotoiminnasta annettua lakia muutettavaksi.

Televisio- ja radiotoiminnalle syntyy tekniikan kehittymisen myötä uusia mahdollisuuksia ja uusia jakeluteitä. Yhdeksi jakelutieksi on kehittymässä liikkuva vastaanotto matkapuhelimeen tai muuhun kannettavaan laitteeseen. Mobiilitelevisiopalveluita on tarkoitus tarjota uudessa, neljännessä digitaalisessa kanavanipussa.

Esityksessä ehdotetaan muutoksia ohjelmistolupia koskevaan sääntelyyn. Muutoksilla on tarkoitus keventää menettelyä myönnettäessä ohjelmistolupia neljänteen kanavanippuun. Ehdotuksen mukaan ohjelmistoluvan

uuteen kanavanippuun myöntäisi Viestintävirasto. Toimilupaa myöntäessään Viestintävirasto käyttäisi lakiin sidottua harkintaa.

Esityksessä ehdotetaan myös, että valtioneuvoston myöntämän digitaalisen toimiluvan nojalla lähetettävät televisio- ja radio-ohjelmistot voitaisiin lähettää samanaikaisesti ja muuttamattomina myös DVB-H-verkossa ilman erillistä toimilupaa. Sama koskisi Yleisradio Oy:n televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain nojalla lähetettäviä ohjelmistoja.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
YLEISPERUSTELUT	3
1. Nykytila	3
2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset	4
3. Esityksen vaikutukset	4
4. Asian valmistelu.....	4
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	5
1. Lakiehdotuksen perustelut	5
2. Voimaantulo.....	8
3. Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys.....	8
LAKIEHDOTUS	10
televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 4 ja 7 §:n muuttamisesta	10
LIITE	12
RINNAKKAISTEKSTI	12
televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain muuttamisesta	12

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

Televisio- ja radiotoiminnassa on maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa käytössä toimilupamenettely, koska toiminnassa käytetään radiotaajuuksia, jotka ovat niukka luonnonvara. Toimilupa on tarpeen, koska toimintaan käytettävissä oleva kapasiteetti on jaettava halukkaiden toimijoiden kesken. Maanpäällisessä digitaalisessa joukkoviestintäverkossa yksi ohjelmisto vie tällä hetkellä käytettävissä olevalla tekniikalla noin viidesosan kanavanipun kapasiteetista. Kanavanipuja on tällä hetkellä televisiotoiminnan käytössä kaikkiaan kolme.

Valtioneuvosto myönsi 23 päivänä maaliskuuta 2006 Digita Oy:lle toimiluvan maanpäälliseen digitaaliseen joukkoviestintäverkkoon neljännelle kanavanipulle mobiilitelevisiotoimintaa varten. Yhtiöllä on toimiluvan nojalla oikeus tarjota verkkopalvelua digitaalisessa joukkoviestintäverkossa. Verkon toteutuksessa käytettävän tekniikan on oltava DVB-H-standardin mukainen.

Teknisen kehityksen tässä vaiheessa kyse olisi pääsääntöisesti toiminnasta, jossa digitaalinen televisiovastaanotin on sisällytetty liikkuvaan vastaanottoon soveltuvaan päätelaitteeseen. Digitaalinen televisiovastaanotin on mahdollista liittää matkapuhelimeen tai esimerkiksi kämmenmikroon, joissa näyttöruutu on tyypillisesti pienempi kuin perinteisessä televisiovastaanottimessa. Uudessa neljännessä kanavanipussa voitaisiin myös lähettää radio-ohjelmistoja.

Neljäs digitaalinen lähetyserkko toteutetaan tekniikalla, joka tekee mahdolliseksi välittää televisio- ja radio-ohjelmistojen lisäksi myös muun tyyppisiä palveluita, kuten multimediasisältöjä. Vaikka multimediasisällön osuus voi toiminnan alkaessa olla vähäinen, se voi ajan myötä nousta merkittäväksi ja luoda uutta liiketoimintaa. Uudessa DVB-H-standardille varatussa verkossa toimilupa tarvittaisiin vain televisio- tai radiotoiminnan harjoittamiseen. Sen sijaan muita palveluita voitaisiin tarjota ilman toimilupaa.

DVB-H-standardia käytettäessä yhden oh-

jelmiston tai palvelun edellyttämä välityskapasiteetin määrä on huomattavasti nykyisissä kolmessa digitaalisessa televisiolähetyserkossa tarvittavaa välityskapasiteettia pienempi. Verkon avulla voidaan välitettävän videokuvan laadusta riippuen jaella 30–50 yhtäaikaista televisio-ohjelmistoa. Kapasiteetin tarvetta vähentävät erityisesti edistynyt digitaalisen tiedon pakkausteknologia ja myös pienempi näyttöruutu. Yksi televisio-ohjelmisto tarvitsee DVB-H-standardilla toteutettuna välityskapasiteettia noin 270 kilobittiä sekunnissa ja DVB-T-standardilla toteutettuna vähintään 1- 2 megabittiä sekunnissa.

Liikkuvaa digitaalista televisio-ohjelmistojen vastaanottoa varten on kehitetty eurooppalaisen DVB-standardin lisäksi myös muita standardeja, joista voidaan mainita Koreassa kehitetty DMB-standardi ja USA:ssa kehitetty MediaFLO-tekniikka.

Maanpäällisessä digitaalisessa joukkoviestintäverkossa ohjelmistoluvat myöntää valtioneuvosto. Valtioneuvosto käyttää toimilupia myöntäessään tarkoituksenmukaisuusharkintaa. Televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain (744/1998) 10 §:n nojalla valtioneuvoston tulee toimilupia myöntäessään ottaa huomioon asianomaisella alueella harjoitettava televisio- ja radiotoiminta kokonaisuudessaan ja pyrkiä edistämään sananvapautta ja turvaamaan ohjelmistotarjonnan monipuolisuus sekä yleisön erityisryhmien tarpeet. Valtioneuvosto voi myös liittää toimilupiin toimilupamääräyksiä. Valtioneuvoston on julistettava toimiluvat haettaviksi.

Viestintävirasto myöntää toimilupia pienimuotoiseen ja lyhytkestoiseen toimintaan digitaalisessa televisio- ja radioverkossa sekä analogisessa radioverkossa. Viestintäviraston oikeudesta myöntää toimilupia säädetään televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 7 §:n 2 - 4 momentissa.

Viestintävirasto ei voi käyttää toimilupia myöntäessään tarkoituksenmukaisuusharkintaa, vaan sen harkinta on lakiin sidottua. Televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 7 §:n 4 momentin mukaan Viestintäviraston on

myönnettävä toimilupa 3 momentissa tarkoitettuun toimintaan, jos ei ole perusteltua syytä epäillä hakijan rikkovan tämän lain tai muun televisio- tai radiotoimintaa koskevan lain säännöksiä. Viestintäviraston ei tarvitse julistaa toimilupia haettaviksi, vaan toimijat voivat hakea niitä tarpeen mukaan.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Hallitusohjelman mukaan Suomen on oltava teknologiapolitiikassaan eturivin kansakunta ja edelläkävijä ihmisystävällisen ja kestäväen tietoyhteiskuntakehityksen toteuttamisessa. Esityksellä pyritään edistämään yleistä tietoyhteiskuntakehitystä sekä takaamaan mahdollisuudet uusien viestintäteknologioiden käyttöönotolle. Esityksellä edistetään innovaatioita sekä uusien vastaanotintilaisukopulvien kehittämistä. Uuden toimilupamuodon avulla helpotettaisiin uuden mobiilitelevisiotoimintaan tarkoitettun joukko- viestintäverkon käyttöönottoa.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain ohjelmistolupia koskevaa sääntelyä. Muutoksilla on tarkoitus keventää neljänteen kanavanippuun myönnettävien ohjelmistolupien myöntämisen menettelyä. Ehdotuksen mukaan ohjelmistoluvan uuteen kanavanippuun myöntäisi Viestintävirasto. Toimilupaa myöntäessään Viestintävirasto käyttäisi lakiin sidottua harkintaa.

Esityksessä ehdotetaan myös, että valtioneuvoston myöntämän digitaalisen toimiluvan nojalla lähetettävät televisio- tai radio-ohjelmistot voitaisiin lähettää samanaikaisesti ja muuttamattomina myös DVB-H-verkossa ilman erillistä toimilupaa. Sama koskisi Yleisradio Oy:n televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain nojalla lähetettäviä ohjelmistoja.

3. Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei ole vaikutusta valtiontalouteen.

Esitys vaikuttaisi viranomaisten toimintaan siten, että Viestintäviraston käsiteltäväksi tulevien toimilupahakemusten määrä kasvaisi nykyisestä. Toimilupahakemukset pystytään

käsittelemään samankaltaisella menettelyllä kuin lyhytkestoisen ja pienimuotoisen toiminnan ohjelmistoluvat, joita Viestintävirasto myöntää jo voimassa olevan lain nojalla. Ilman ehdotettua lainmuutosta toimiluvat käsiteltäisiin valtioneuvostossa.

Esitys edistää tietoyhteiskunnan kehitystä. Esitys myös helpottaa toimijoiden mahdollisuuksia tuoda uudenlaisia palveluita kansalaisten ulottuville.

4. Asian valmistelu

Liikenne- ja viestintäministeriö asetti 14 päivänä kesäkuuta 2005 työryhmän, jonka tehtävänä oli selvittää, soveltuuko voimassa oleva viestintälainsäädäntö tarkoituksenmukaisella tavalla sellaisen televisio- ja radiotoiminnan harjoittamiseen digitaalisessa maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa, joka käyttää DVB-H- tai vastaavaa standardia palveluiden jakelussa. Työryhmän tuli myös tehdä asiassa tarvittavat ehdotukset lainmuutoksiksi.

Työryhmä luovutti raporttinsa liikenne- ja viestintäministeriölle joulukuussa 2005. Raportti oli laadittu hallituksen esitysluonnoksen muotoon.

Työryhmä ehdotti televisio- ja radiotoiminnasta annettua lakia muutettavaksi siten, että ohjelmistoluvat mobiilitelevisioon eli DVB-H-verkkoon voitaisiin myöntää nykyistä kevyemmällä menettelyllä. Toimiluvat myöntäisi Viestintävirasto ilman tarveharkintaa.

Työryhmä ehdotti myös, että nykyiset digitaalisen televisio- tai radiotoiminnan harjoittajat voisivat lähettää ohjelmistonsa samanaikaisesti ja muuttamattomana myös DVB-H-verkossa ilman erillistä ohjelmistolupaa. Oikeus koskisi lain tai valtioneuvoston myöntämän digitaalisen ohjelmistoluvan nojalla lähetettäviä televisio- tai radio-ohjelmistoja. Työryhmän kannan mukaan kyseessä olisi tällöin DVB-T-standardilla lähetettävän ohjelmiston kanssa sama alkuperäinen lähetys, josta ei tulisi maksettavaksi erillistä tekijänoikeuskorvausta.

Esitysluonnos oli laajalla lausuntokierroksella. Luonnos sai varsin ristiriitaisen vastaanoton. Etenkin työryhmän tekijänoikeuskäsitelmästä annettiin vaihtelevia kannanot-

toja. Televisio- ja radiotoiminnan harjoittajat sekä teleyritykset pitivät lähestymistapaa olennaisen tärkeänä mobiilitelevision liikelle saattamisen ja sisältöjen jakelun monikanavaisuuden kannalta. Tekijänoikeusjärjestöt puolestaan pitivät DVB-H-lähetyksen tulkitsemista samaksi alkuperäiseksi lähetykseksi tekijänoikeus- ja kilpailulainsäädännön vastaisena. Opetusministeriön lausunnossa katsottiin, että ehdotus merkitsisi tekijänoikeuslainsäädännön muuttamista toisessa lainsäädännössä ja puuttumista tekijänoikeuden perustaan, ja kiinnitettiin huomiota kilpailunäkökohtiin.

Luonnoksessa ehdotettu toimilupamenettelyn muuttaminen sinänsä hyväksyttiin yleisesti niissä lausunnoissa, joissa siihen otettiin kantaa. Toimilupien siirtämistä Viestintäviraston myönnettäväksi pidettiin hyvänä. Hyväksyviä kannanottoja sai myös ehdotus, jonka mukaan Yleisradio ja valtioneuvoston myöntämän digitaalisen ohjelmistoluvan haltijat saisivat lähettää ohjelmistonsa DVB-H-verkossa samanaikaisesti ja muuttamattomana ilman erillistä toimilupaa.

Lausuntokierroksen jälkeen esitysluonnosta on muutettu tekijänoikeuslainsäädäntöön liitetyiltä osiltaan.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

4 §. *Soveltamisalan rajoitukset.* Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi tekninen muutos. Voimassa olevassa 2 momentissa viitataan lain 7 §:n 2 ja 3 momenttiin. Viitastausta on muutettava, koska esityksessä ehdotetaan 7 §:n 3 momenttiin lisättäväksi uusi 3 kohta. Kohdassa säädettäisiin DVB-H-verkossa harjoitettavasta televisio- ja radiotoiminnasta, jota samat soveltamisalan rajoitukset eivät koskisi. Ehdotuksen mukaan 4 §:n 2 momentin mukaiset soveltamisalan rajoitukset koskisivat vain tämän lain 7 §:n 2 momentissa ja 3 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettua televisio- tai radiotoimintaa.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jossa säädettäisiin niistä erityisistä soveltamisalan rajoituksista, jotka koskisivat toimintaa DVB-H- tai vastaavalle standardille varatussa verkossa. Ehdotetussa 7 §:n 3 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun toimintaan sovellettaisiin pääosin samaa sääntelyä kuin kaikkeen muuhunkin televisio- ja radiotoimintaan. Siten esimerkiksi mainonnan kesto ja sijoittelua samoin kuin eurooppalaisten ja riippumattomien tuottajien ohjelmien kiintiöitä koskevat säännökset tulisivat sovellettaviksi DVB-H-verkossa tarjottaviin televisio- ja radio-ohjelmistoihin.

DVB-H-verkossa harjoitettavaan televisio- ja radiotoimintaan on tarpeen soveltaa samoja säännöksiä kuin televisio- ja radiotoimintaan yleisesti. DVB-H-verkkoon on tarkoitus

myöntää toimilupia, jotka oikeuttavat säännölliseen ja pitkäkestoiseen ohjelmatoimintaan. Tällöin on sovellettava normaalia televisiotoiminnan sääntelyä jo teknologisen neutraliteetin ja toimijoiden tasapuolisen kohtelun vuoksi sekä televisiotoimintaa koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetussa neuvoston direktiivissä 89/552/ETY, jäljempänä *televisiodirektiivi*, asetettujen vaatimusten vuoksi. Siksi kyseen eivätkin tule ohjelmatoiminnan osalta samankaltaiset soveltamisalan poikkeukset kuin Viestintäviraston pienimuotoiseen tai lyhytkestoiseen toimintaan myöntämissä toimiluvissa.

Toimilupia koskevaa sääntelyä ei olisi tarkoituksenmukaista soveltaa Viestintäviraston myöntämiin toimilupiin sellaisenaan. Siksi esityksessä ehdotetaan, että tiettyjä toimilupia koskevia pykälä ei sovelleta DVB-H-verkossa harjoitettavaan televisio- tai radiotoimintaan.

Ottaen huomioon mobiiliteleviotoiminnan ja -verkon luonne DVB-H-verkossa harjoitettavaan toimintaan ei tulisi sovellettavaksi lain 10 §. Mainitun pykälän 1 momentin mukaan julistaessaan haettavaksi ja myöntäessään toimilupia toimilupaviranomaisen tulee asianomaisella alueella harjoitettava televisiotoiminta ja radiotoiminta kokonaisuudessaan huomioon ottaen pyrkiä sananvapauden edistämiseen sekä turvaamaan ohjelmistotarjonnan monipuolisuus sekä

yleisön erityisryhmien tarpeet.

Ehdotetun 7 §:n 3 momentin 3 kohdan mukaan Viestintävirasto myöntäisi toimiluvan televisio- tai radiotoimintaan DVB-H- tai vastaavalle standardille varatussa maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa. Viestintävirasto ei toimilupaa myöntäessään käyttäisi vapaata harkintaa, vaan sen harkintavalta olisi lakiin sidottua. Siksi toimilupaa myönnettäessä ei harkittaisi 10 §:n 1 momentissa säädettyjen kriteerien täyttymistä. Siten Viestintäviraston on myönnettävä toimilupa, jos ei ole perusteltua syytä epäillä hakijan rikkovan televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain tai muun televisio- ja radiotoimintaa koskevan lain säännöksiä.

Ehdotuksen mukaan myöskään 10 §:n 2 momenttia ei sovellettaisi DVB-H-verkossa harjoitettavaan televisio- tai radiotoimintaan. Momentissa säädetään toimijan vakavaraisuutta ja toimintakykyä koskevista kriteereistä. Toimiluvan hakijan vakavaraisuutta ei ole toimiluvan luonteen vuoksi tarpeen arvioida. Tässä suhteessa yksi keskeinen ero valtioneuvoston myöntämiin toimilupiin verrattuna on se, että Viestintäviraston myöntämä toimilupa ei luo toimiluvan haltijalle oikeutta joukkoviestintäverkon kapasiteettiin.

Ehdotetun pykälän mukaan DVB-H-verkon ohjelmistolupaan ei sovellettaisi 11 §:ää, jossa säädetään toimilupamääräyksistä. Koska Viestintävirasto ei toimilupia myöntäessään käytä vapaata harkintaa, toimilupiin ei ole tarkoitus sisällyttää 11 §:n mukaisia toimilupamääräyksiä.

Esityksessä ehdotetaan, että DVB-H-verkon ohjelmistolupaan ei sovellettaisi 13 §:ää, joka koskee toimiluvan siirtämistä toiselle ja tosiasiallisen määräysvallan muutosta. Pykälää ei ole tarpeen soveltaa tässä tarkoitettuihin toimilupiin, koska toimiluvan siirtämisellä tai määräysvallan muuttamisella ei ole erityistä merkitystä toimilupien luonteen vuoksi. Tämä johtuu erityisesti siitä, että Viestintäviraston myöntämien toimilupien määrä ei ole samalla tavoin rajallinen kuin valtioneuvoston myöntämien toimilupien. DVB-H-verkossa käytettävissä oleva kapasiteetti ei rajoita myönnettävien ohjelmistolupien määrää eikä toimilupaviranomainen myönnä toimilupia harkinnanvaraisesti.

Lain 14 §:ssä säädetään toimiluvan rau-

keamisesta. Pykälää ei sovellettaisi DVB-H-verkon ohjelmistolupiin. Toimiluvan raukeamista koskevan sääntelyn tarkoituksena on estää se, että taajuuksia taikka joukkoviestintäverkon vapaata kapasiteettia pidetään käyttämättömänä. DVB-H-verkon ohjelmistoluvan raukeamisella ei olisi vastaavaa merkitystä, koska vapaata kapasiteettia ei jaeta julistamalla toimilupa haettavaksi.

7 §. *Oikeus televisio- ja radiotoiminnan harjoittamiseen.* Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 kohta, jonka mukaan Viestintävirasto myöntäisi toimiluvan televisio- tai radiotoiminnan harjoittamiseen, kun toimintaa harjoitetaan digitaalisessa maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa, joka on radiotaajuuksista ja telelaitteista annetun lain (1015/2001) 6 §:ssä tarkoitettussa taajuusalueiden käyttösuunnitelmassa varattu televisio- tai radiotoimintaan tai muiden palveluiden tarjoamiseen DVB-H- tai vastaavalla standardilla. Selvyyden vuoksi on tarpeen todeta, että Viestintävirasto voisi myöntää toimilupia pienimuotoiseen tai lyhytkestoiseen toimintaan myös DVB-H-verkossa. Tällaisten toimilupien myöntämiseen sovellettaisiin momentin 1 ja 2 kohtaa.

Radiotaajuuksista ja telelaitteista annetun lain 6 §:n 2 momentin mukaan valtioneuvosto vahvistaa viestintämarkkinalain (393/2003) 4 §:ssä tarkoitettuun toimilupaa edellyttävään teletoimintaan sekä televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 7 §:ssä tarkoitettuun toimiluvanvaraiseen televisio- ja radiotoiminnan harjoittamiseen määrättyjen taajuusalueiden käyttösuunnitelman. Käyttösuunnitelmassa määritellään digitaaliseen televisiotoimintaan käytettävä taajuusalue ja digitaalisen televisiotoiminnan kanavaniput (nykyisin A, B ja C). Tarkoituksena on, että neljäs maanpäällinen digitaalinen joukkoviestintäverkko määriteltäisiin taajuussuunnitelmassa vastaavasti ja varattaisiin DVB-H-standardilla tapahtuvaan toimintaan. Tarvittavia asetusmuutoksia on ryhdytty valmistelemaan verkkoluvan myöntämisen jälkeen.

Televisio- tai radiotoiminnan harjoittaminen maanpäällisessä digitaalisessa joukkoviestintäverkossa edellyttää pääsääntöisesti valtioneuvoston myöntämää toimilupaa, joka voidaan myöntää enintään kymmeneksi vuodeksi. Tästä pääsäännöstä ei ole tarkoitus

luopua. Lyhytaikaista ja pienimuotoista televisio- tai radiotoimintaa taas voidaan harjoittaa Viestintäviraston myöntämän toimiluvan nojalla.

DVB-H-tekniikan käyttöön varattavassa kanavanipussa yhden televisio-ohjelmiston jakelun vaatima kapasiteetti on lähetysverkon kokonaiskapasiteettiin nähden vähäinen. Koska käytettävissä olevan kapasiteetin määrä ei ole rajoitettu samalla tavalla kuin kolmessa jo olemassa olevassa maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa, ei ole tarkoituksenmukaista edellyttää toiminnalta valtioneuvoston harkintaan perustuvaa ohjelmistolupaa. Koska kyseessä on 7 §:n 1 momentissa tarkoitettu toiminta, sitä ei voida vapauttaa toimilupamenettelystä kokonaan ilman sääntelyjärjestelmän kokonaisuudistusta. Tässä vaiheessa on siten perusteltua soveltaa neljännessä maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa harjoitettavaan toimintaan kevennettyä toimilupamenettelyä.

Lain 12 §:n mukaan toimilupa televisio- tai radiotoimintaan voidaan myöntää enintään kymmeneksi vuodeksi. Säännöksen nojalla DVB-H-verkkoon myönnettävän toimiluvan kesto voisi olla enintään kymmenen vuotta.

Toimiluvan saajan kannalta olisi olennaista, että saaja sopisi toimintaansa tarvittavasta välityskapasiteetista viestintämarkkinalain mukaisen verkkoluvan haltijan tai muun mahdollisen kapasiteetin tarjoajan kanssa. Toimilupaa myöntäessään Viestintävirastolla ei olisi velvollisuutta varmistaa, onko toimintaan saatavilla kapasiteettia.

DVB-H-standardille varatun verkon kapasiteetti hankittaisiin kaupallisesti. Televisio- ja radiotoiminnan harjoittajat samoin kuin muiden palveluiden tarjoajat hankkisivat kapasiteetin verkkoluvan haltijalta tai mahdolliselta muulta kapasiteetin tarjoajalta. Tarkoituksena on, että verkon kapasiteetin käyttö ei voisi olla keskitetty yhdelle toimijalle. Tavotteena on käyttää kapasiteettia mahdollisimman monipuolisten sisältöjen tarjoamiseen. Tämän vuoksi DVB-H-verkkoon myönnetty verkkotoimilupa sisältää ehdon, jonka mukaan luvan haltija ei saa myydä enempää kuin kolmasosan verkon kokonaiskapasiteetista yhdelle palveluyritykselle, ellei liikenne- ja viestintäministeriö luvan haltijan hakemuksesta toisin määrää.

Neljännessä maanpäällisessä digitaalisessa joukkoviestintäverkossa ei ole kyse viestintämarkkinalain 134 §:ssä tarkoitettusta toiminnasta. Tämän vuoksi viestintämarkkinalain 134 §:ssä verkkopalvelua kaapelitelevisioverkoissa tarjoavalle teleyritykselle säädetty velvollisuus ohjelmistojen ja palvelujen siirtämiseen ei soveltuisi neljännessä maanpäällisessä digitaalisessa joukkoviestintäverkossa harjoitettavaan toimintaan.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti. Momentissa säädettäisiin siitä, miten digitaalisessa maanpäällisessä verkossa toimiva televisio- tai radiotoiminnan harjoittaja saisi lähettää ohjelmistonsa myös DVB-H-verkossa. Ehdotetun momentin mukaan televisio- tai radiotoiminnan harjoittaja, jolla on valtioneuvoston myöntämä toimilupa digitaaliseen lähetystoimintaan, saa lähettää toimiluvan nojalla tarjoamansa ohjelmiston ilman erillistä toimilupaa myös 3 momentin 3 kohdassa tarkoitettussa verkossa. Ohjelmisto on lähetettävä samanaikaisesti ja sisällöltään muuttamattomana toimiluvan mukaisella tai muulla alkuperäisellä lähetysalueella.

Momentissa säädettäisiin vastaavasti myös Yleisradio Oy:n ohjelmistoista. Ehdotetun säännöksen mukaan Yleisradio Oy saisi vastaavasti lähettää lain nojalla tarjoamansa televisio- ja radio-ohjelmistot tässä momentissa tarkoitettulla tavalla. Viittauksella tarkoitetaan lain 7 a §:ää, jossa säädetään Yleisradio Oy:n oikeudesta televisio- ja radiotoiminnan harjoittamiseen ilman toimilupaa.

Säännös antaisi oikeuden lähettää saman ohjelmiston ilman erillistä toimilupaa sekä maanpäällisessä digitaalisessa DVB-T-verkossa että DVB-H-verkossa. Ohjelmisto tulisi lähettää samanaikaisena ja muuttamattomana. Maanpäällisessä digitaalisessa verkossa televisio toimintaa harjoitetaan maanpäälliseen vastaanottoon tarkoitettulla DVB-T-standardilla. Neljännessä kanavanipussa käytettävä DVB-H-standardi on saman DVB-standardin liikkuvaan vastaanottoon tarkoitettu muoto.

Ohjelmisto voitaisiin ehdotetun momentin nojalla lähettää ainoastaan sen toimiluvan mukaiselle tai muulle alkuperäiselle lähetysalueelle. Lähetysalue DVB-H-verkossa voisi siten olla enintään DVB-T-verkkoon myönnetyn toimilupa-alueen laajuinen. Jos ohjel-

miston lähetyalue maanpäällisessä digitaalisessa DVB-T-verkossa olisi suppeampi kuin toimilupa-alue, ohjelmistoa ei voisi tämän momentin nojalla lähettää alkuperäistä lähetyaluetta laajemmalle. Säännöksen nojalla ei siten voitaisi laajentaa lähetyaluetta siitä, mikä se on maanpäällisessä digitaalisessa DVB-T-verkossa. Yleisradio Oy:n ohjelmiston alkuperäisenä lähetyalueena olisi sama alue kuin maanpäällisessä digitaalisessa verkossa.

Lähetyalue uudessa kanavanipussa saattaa olla käytännössä suppeampi kuin toimiluvassa määritelty alue, jos esimerkiksi kanavanippua ei vielä ole rakennettu koko toimilupa-alueelle. Uusi neljäs kanavanippu on tarkoitus rakentaa vaiheittain, jolloin se ei myöskään välttämättä aluksi kata koko toimilupa-aluetta. Ehdotetun momentin perusteella digitaalisen toimiluvan nojalla lähetettävä ohjelmisto voitaisiin lähettää sille toimilupa-alueelle, jolle verkko sillä hetkellä ulottuu. Lähetyaluetta voidaan laajentaa koko toimilupa-alueelle sitä mukaa kuin verkko laajenee.

Ehdotetun momentin nojalla voitaisiin lähettää DVB-H-verkossa ilman erillistä toimilupaa kaikki ne ohjelmistot, joiden tarjoamiseen valtioneuvosto on myöntänyt digitaalisen toiminnan toimiluvan. Siten momentin piiriin kuuluisivat sekä valtakunnallisen että alueellisen toimiluvan saaneet. Momenttia sovellettaisiin sekä digitaalisen televisio- että radiotoiminnan toimiluvan nojalla harjoitettavaan toimintaan. Momentti koskee käytännössä tällä hetkellä erityisesti televisiotoimintaa, johon on myönnetty suurin osa digitaalisen toiminnan toimiluvista. Tällä hetkellä voimassa on kolme digitaalisen radiotoiminnan toimilupaa, jotka valtioneuvosto on myöntänyt radiotoimintaan digitaalisessa maanpäällisessä televisioverkossa.

Tekijänoikeuslain soveltamisen kannalta tässä momentissa tarkoitettu toiminta voidaan katsoa rinnakkaiseksi lähettämiseksi, kun kyse on DVB-T-verkossa tapahtuvaan lähettämiseen verrattavasta lähettämisestä. Lähtökohtana on, että sama sisältö lähetetään toisessa lähetyjärjestelmässä samanaikaisesti ja samalla alueella siten, että lähetykset ovat eri vastaanottolaitteilla samojen tai suurin piirtein samojen vastaanottajien vastaan-

otettavissa. Kun rinnakkaisen lähettämisen liiketoimintamallit eivät poikkea muista vapaasti yleisön vastaanotettavissa olevien televisio- tai radiolähetyksen liiketoimintamalleista, on olemassa hyvät perusteet sille, että sovittavan korvauksen pitäisi kattaa sekä alkuperäinen että rinnakkainen lähetystoiminta. Sillä, että tällaisessa rinnakkaisessa lähettämässä käytetään eri lähetyjärjestelmiä, ei pitäisi olla vaikutusta korvaukseen.

Pykälän 4 momentti siirtyisi uuden momentin lisäämisen myötä 5 momentiksi.

2. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

3. Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Perustuslain 12 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on sananvapaus. Sananvapauteen sisältyy oikeus ilmaista, julkistaa ja vastaanottaa tietoja, mielipiteitä ja muita viestejä kenenkään ennakolta estämättä. Tarkempia säännöksiä sananvapauden käyttämisestä annetaan lailla. Perustuslakivaliokunta on käsitellyt sananvapauden kannalta merkityksellistä sääntelyä ainakin lausunnoissaan PeVL 23/1993 vp (laki Oy Yleisradio-Rundradion Ab:stä), PeVL 19/1998 vp (laki televisio- ja radiotoiminnasta), PeVL 54/2002 vp (verkkotunnuslaki) sekä PeVL 61/2002 vp (viestintämarkkinoita koskevan lainsäädännön muuttaminen).

Sananvapaus on perustuslaissa turvattu jokaiselle Suomen oikeudenkäyttöpiirissä olevalle henkilölle hänen kansalaisuuteensa katsomatta. Soveltamisalaltaan sananvapaus kattaa kaikki viestintätekniiset menetelmät ja ilmaisumuodot sekä kaikenlaiset tiedot, mielipiteet ja muut viestit niiden sisällöstä riippumatta. Myös viestintävälineet ja niiden sääntely kuuluvat sananvapauden piiriin. Sananvapautta koskeva perustuslain säännös kieltää viestien sisällön ennakkotarkastuksen ja muut ennakkollista estettä merkitsevät puuttumiset sananvapauteen. Perustuslain säännös ei estä sananvapauden käytön jälkikäteistä valvontaa rikos- ja vahingonkorvauslain-

säädännön keinoin, mutta se kuitenkin rajoittaa jälkikäteistäkin puuttumista sananvapauden käyttöön.

Televisio- ja radiotoiminnan luvanvaraisuus merkitsee hallitusmuodon sananvapaus-säännöksen sisältämästä ennakoesteiden kiellosta poikkeavaa tilannetta. Toimilupajärjestelmän ylläpitämistä yleisradiotoiminnassa on kuitenkin pidetty mahdollisena, jos sen tarpeellisuus voidaan perustella sananvapauden toteuttamisen kannalta hyväksyttävällä tavalla. Antaessaan lausunnon hallituksen esityksestä televisio- ja radiotoimintaa koskevaksi lainsäädännöksi (HE 34/1998 vp) vuonna 1998 eduskunnan perustuslakivaliokunta kiinnitti huomiota erityisesti sananvapauden toteutumisen varmistamiseen. Lausunnon mukaan lupajärjestelmän avulla tulee turvata käytettävissä olevien radiotaajuuksien tasapuolinen jako televisio- ja radiotoiminnan harjoittajille ja siten luoda edellytykset sananvapauden laajalle toteutumiselle.

Maanpäällisissä joukkoviestintäverkoissa tapahtuvan televisio- ja radiotoiminnan toimilupajärjestelmän tarpeellisuutta on perusteltu ensi sijassa sillä, ettei taajuuksia voida osoittaa kaikille halukkaille. Vaikka joukkoviestintäverkkojen digitalisoinnin voidaan odottaa ainakin osittain ratkaisevan tämän

ongelman, taajuuksien niukkuuden on eduskunnan perustuslakivaliokunnan ja liikennevaliokunnan antamissa lausunnoissa katsottu muodostavan edelleenkin sellaisen teknisen rajoitusperusteen, jonka huomioon ottamiseksi on valtiosääntöoikeudellisesti asianmuokaista ylläpitää toimilupajärjestelmää.

Toimiluvanvaraisuus liittyy myös perustuslain 18 §:n 1 momentissa säädettyyn elinkeinovapauteen. Perustuslakivaliokunta on tarkastellut viestinnän toimilupajärjestelmän ja elinkeinovapauden suhdetta muun muassa edellä mainitussa lausunnossaan 61/2002 vp. Valiokunta katsoi lupasääntelyn vastaavan sitä perustuslakivaliokunnan käytännössä hyväksytyä kantaa, että luvanvaraisuus on säädettävissä tärkeiden ja vahvojen yhteiskunnallisten intressien johdosta.

Esityksessä ei ehdoteta sellaisia muutoksia toimilupajärjestelmään, jotka muuttaisivat järjestelmän suhdetta sananvapauteen tai elinkeinovapauteen.

Edellä mainituilla perusteilla lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 4 ja 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan televisio- ja radiotoiminnasta 9 päivänä lokakuuta 1998 annetun lain (744/1998) 4 §:n 2 momentti ja 7 §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1190/2005 sekä *lisätään* 4 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 394/2003 ja mainitussa laissa 1190/2005, uusi 3 momentti ja 7 §:ään, sellaisena kuin se on mainituissa laeissa, uusi 4 momentti, jolloin 4 momentti siirtyy 5 momentiksi, seuraavasti:

4 §

Soveltamisalan rajoitukset

 Tämän lain 7 §:n 2 momentissa ja 3 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuun televisio- tai radiotoiminnan harjoittamiseen ei sovelleta 10 ja 11 §:ää, 13 §:n 1–6 momenttia eikä 14, 16 ja 17 §:ää.

Tämän lain 7 §:n 3 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun televisio- tai radiotoiminnan harjoittamiseen ei sovelleta 10, 11, 13 eikä 14 §:ää.

7 §

Oikeus televisio- ja radiotoiminnan harjoittamiseen

 Toimilupa televisio- tai radiotoiminnan harjoittamiseen viestintämarkkinalain 2 §:ssä tarkoitettussa digitaalisessa maanpäällisessä

joukkoviestintäverkossa on haettava Viestintävirastolta, jos:

1) toiminnan kesto on enintään kolme kuukautta;

2) toiminnan viikoittainen kesto on enintään kahdeksan tuntia; taikka

3) toimintaa harjoitetaan digitaalisessa maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa, joka on radiotaajuuksista ja telelaitteista annetun lain (1015/2001) 6 §:ssä tarkoitettussa taajuusalueiden käyttösuunnitelmassa varattu televisio- tai radiotoimintaan tai muiden palveluiden tarjoamiseen DVB-H- tai vastaavalla standardilla.

Televisio- tai radiotoiminnan harjoittaja, jolla on valtioneuvoston myöntämä toimilupa digitaaliseen lähetystoimintaan, saa lähettää toimiluvan nojalla tarjoamansa ohjelmiston ilman erillistä toimilupaa myös 3 momentin 3 kohdassa tarkoitettussa verkossa. Ohjelmisto on lähetettävä samanaikaisesti ja sisällöltään muuttamattomana toimiluvan mukaisella tai muulla alkuperäisellä lähetysalueella. Yleisradio Oy saa vastaavasti lähettää lain nojalla

tarjoamansa televisio- ja radio-ohjelmistot Tässä momentissa tarkoitettulla tavalla. Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta _____ 20 _____ .

Naantalissa 21 päivänä heinäkuuta 2006

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Liikenne- ja viestintäministeri *Susanna Huovinen*

*Liite
Rinnakkaisteksti*

Laki

televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan televisio- ja radiotoiminnasta 9 päivänä lokakuuta 1998 annetun lain (744/1998) 4 §:n 2 momentti ja 7 §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 394/2003,
lisätään mainittuun 4 §:ään uusi 3 momentti ja mainittuun 7 §:ään uusi 4 momentti, jolloin 4 momentti siirtyy 5 momentiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Soveltamisalan rajoitukset

Soveltamisalan rajoitukset

Tämän lain 7 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuun televisio- tai radiotoiminnan harjoittamiseen ei sovelleta 10 ja 11 §:ää, 13 §:n 1—6 momenttia eikä 14, 16 ja 17 §:ää.

Tämän lain 7 §:n 2 momentissa ja 3 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuun televisio- tai radiotoiminnan harjoittamiseen ei sovelleta 10 ja 11 §:ää, 13 §:n 1—6 momenttia eikä 14, 16 ja 17 §:ää.

Tämän lain 7 §:n 3 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun televisio- tai radiotoiminnan harjoittamiseen ei sovelleta 10, 11, 13 eikä 14 §:ää.

7 §

7 §

Oikeus televisio- ja radiotoiminnan harjoittamiseen

Oikeus televisio- ja radiotoiminnan harjoittamiseen

Toimilupa televisio- tai radiotoiminnan harjoittamiseen viestintämarkkinalain 2 §:ssä tarkoitettussa digitaalisessa maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa on haettava Viestintävirastolta, jos:

- 1) toiminnan kesto on enintään kolme kuukautta; tai
- 2) toiminnan viikoittainen kesto on enintään kahdeksan tuntia.

Toimilupa televisio- tai radiotoiminnan harjoittamiseen viestintämarkkinalain 2 §:ssä tarkoitettussa digitaalisessa maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa on haettava Viestintävirastolta, jos:

- 1) toiminnan kesto on enintään kolme kuukautta;
- 2) toiminnan viikoittainen kesto on enintään kahdeksan tuntia; *taikka*

3) toimintaa harjoitetaan digitaalisessa maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa, joka on radiotaajuuksista ja telelaitteista annetun lain (1015/2001) 6 §:ssä tarkoitetussa taajuusalueiden käyttösuunnitelmassa varattu televisio- tai radiotoimintaan tai muiden palveluiden tarjoamiseen DVB-H- tai vastaavalla standardilla.

Televisio- tai radiotoiminnan harjoittaja, jolla on valtioneuvoston myöntämä toimilupa digitaaliseen lähetystoimintaan, saa lähettää toimiluvan nojalla tarjoamansa ohjelmiston ilman erillistä toimilupaa myös 3 momentin 3 kohdassa tarkoitettussa verkossa. Ohjelmisto on lähetettävä samanaikaisesti ja sisällöltään muuttamattomana toimiluvan mukaisella tai muulla alkuperäisellä lähetyalueella. Yleisradio Oy saa vastaavasti lähettää lain nojalla tarjoamansa televisio- ja radio-ohjelmistot tässä momentissa tarkoitettulla tavalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .
